

Književna poročila.

Dr. Marković Golub: Komentar zakona o privrednim zadrugama. Štamparija „Privredni pregled“, Beograd, 1938. Str. 320, cena broš. din 70.

S prvim komentarjem novega združnega zakona se treba nekoliko izčrpnjeje pobaviti, ker se v njem že kažejo številna nikakor ne lahka in zlasti tudi ne zgolj teoretska vprašanja, ki jih zadaja novi zakon. Markovičev komentar namreč ni zgolj parafraza zak. besedila, kar je sicer rado pri prvih komentarjih. Pisec skuša prodreti v pomen in namen poedinih določb, išče njihovo ratio legis, primerja jih z določbami drugih združnih zakonov in prejšnjih načrtov, vladnega predloga in elaborata odbora Nar. skupščine, opozarja na neskladnosti med nekaterimi določbami in jih skuša izravnati. Kritika in rešitev ni vedno posrečena, toda je stvarna in — je. Piščev trud zasluži priznanje tem bolj, ker načrtom in vladnemu predlogu žal ni bila dodana obrazložitev in ker zapisniki skupšč. odbora niso objavljeni, kar je že celo škoda, kajti vladni predlog se je v skupščini jako spremenil; prav te spremembe pa so, kakor trdi pisec po pravici, povod nekaterih neprilicnih nesoglasij. Avstrijski načrt iz časa pred zedinjenjem, ki je tudi služil pri izdelovanju naših načrtov, piscu brzčas ni bil znan; v njegovi obrazložitvi bi bil našel pojasnila nekaterih določb, ki se mu zde nejasne ali nesmotrne. Pisec očito dobro pozna življenje zadrug in ima mnogo smisla za praktične potrebe. Njegovi nasveti za sestavo in vsebino pravil bodo prav koristni; tudi če jim ne bo vedno slediti, bodo zadruge opozarjene, na kaj treba misliti. — Knjigi so dodane določbe nekaterih drugih zakonov, ki še veljajo za zadruge nekaterih vrst, razpis min. fin. o taksnih osvoboditvah in stvarno kazalo, ki bi lahko bilo popolnejše. Tiskovnih napak je precej, tudi v besedilu zakona, „nevarne“ vobče niso; popravljenih je nekako polovica.

V podrobnostih se ne strinjam z vsemi piščevimi trditvami in razlagami. Seveda s tem nočem reči za vse te, da so napačne; mnogo jih je le dvomljivih. Sploh pa razlikujem: tolmačenju strogo združnopravnih določb je razmerno dokaj manj prigovarjati kot tolmačenju določb iz mejnih področij združnega in izvenzdružnega prava. Povsem nezadostno so obdelane kazenske določbe; pisec sicer na mnogih mestih opozarja, da je to in to ravnanje kaznivo, toda samih §§ 110 in sl. se skora ni lotil, dasi bi bilo prav potrebno.

Tu se nikakor ni mogoče baviti z vsemi dvomljivimi mesti komentarja, kajti so vprašanja, ki bodo potrebna monografske raziskave — zakaj pisec misli, da naše prilike tega še ne dopuščajo, res ne razumem — nekaj naj jih pa vendar omenim tu.¹ Str. 18, 52 in sl. Nasprotje, ki ga vidi pisec med 3. in 4. odstavkom § 1, ni da bi moralo biti, res pa je zakon nejasen in pravila bodo morala odločiti, ali naj imajo prednost „obresti“ od vložkov ali delež dobička po razmerju poslovanja z zadrugo, če bodo namreč priznavala družbenikom eno in drugo. — Str. 22. Napačen je sklep iz § 9, odst. 2, ob. z., da smejo konsumne zadruge nezadržnikom prodajati proizvode svojih nerokodskih podjetij; to bi smele le, če po svojih pravilih niso čisto konsumne, temveč mešane, konsumne in proizvodniške. — Str. 52. Iz §§ 3 in 39 se pač ne da z gotovostjo sklepati, ne da mora vsak ustanovitelj

¹ Ne bavim se s stvarmi, ki sem jih obravnaval v svojem članku v „Pravosudju“ 1938, v predavanju o poslovanju gosp. zadrug, ki je izšlo v „Sl. Pravniku“, ali v studiji o članstvu v gosp. zadrugah, ki je tudi izšla v letošnjem „Zborniku znanstvenih razprav“.

dati posebno pismeno izjavo, ne da morajo vsi ali vsaj prvih deset dati skupno. Mogoče je prvo in drugo. — Str. 45. „... jer svaki naziv pravnog lica uvek pretstavlja firmu“ (!). — Str. 47 in sl. 166 in sl. Zakon rabi izraz „poslovni delež“ za združnikov članski denarni² vložek in za skup upravnih in gmotnih pravic, ki jih ima združnik kot član zadruge („članstvo“); nadalje govori o vpisanih in o vplačanih deležih. Kako netočna je ta terminologija, ni treba razlagati. To priznava tudi pisec in skuša raztolmačiti pojme. Pri tem je prezrl osnovno razliko. Zato ima velike težave pri tolmačenju § 41, odst. 5, §§ 42 in 43 in pride deloma do nepravilnih sklepov. V podrobnosti tu ne morem. — Str. 62. Prav dvomljiva je trditev, da odloča ustanovna skupščina o sprejemu pravil z večino glasov. Pravila so *lex contractus*, sprejeti se morejo le soglasno. Kdor glasuje zoper bodisi le eno določbo načrta pravil, s tem umika svojo pristopno izjavo kot ustanovitelj; to sledi iz analogije s § 59, odst. 2, st. 5: prijavitelj mora v pristopni izjavi potrditi, da so mu znana pravila. Tega potrdila ne more dati, dokler pravil ni, t. j. dokler jih ni sprejela skupščina; tam pa jim pritrdi ali pa ne. Pisec to čuti sam, ko pripominja, da mora pač izstopiti tisti, ki ne soglaša s pravili; toda zakaj tak ovinek? — Str. 66, 67. Preozko tolmači pisec izraz „pogreške“ v § 8, odst. 1, češ da sodišče ne more dati pravil zadrugi v popravilo, če so nepopolna ali niso v skladu z zakonom, ampak da so pogreški le male slovnične, besedne in sl. napake. „Pogrešek“ je vse, kar ni v skladu z zakonom. Ta razlaga je edina smotna in ne nasprotuje besedilu zakona. Po piščevi razlagi bi se morala zbog vsake ne zgolj jezične ali pravopisne napake zavrniti registracija in obnoviti ustanovitev. Cui bono, ko zakon ne sili? — Str. 70, 71. Napačna je trditev, da ni treba objaviti vpis onih dejstev, ki se sicer morajo vpisati v zadr. register, pa zakon objave ne predpisuje izrečno. Kot primere navaja pisec vpis osebnih sprememb v upravnem odboru, prestanka in izbrisa zadruge. § 9, odst. 5, pa določa izrečno, da odst. 2 (objava) smiselno velja za vse vpise v register. Redakcijska hiba ni v tem, da zakon objave ne predpisuje posebej pri vsakem vpisu, temveč le pri nekaterih, ampak v tem, da na nekaterih mestih ponavlja, kar je odredil že splošno. O nasprotju med § 9 in § 37 odst. 1. torej ni govora; § 9, odst. 5, velja smiselno, ne doslovno. V navedenih primerih je objava vpisa posebno važna. — Str. 105. K § 18, odst. 5, trdi pisec: „Po pravilu, kad god se odbije tužbeni zahtev, moći će se pretpostaviti, da je tužba podignuta lakomisleno“. To sega mnogo predaleč; zlonamernost ali lahkomiselnost se ne domnevata. — Iz določbe, da trpi združnik-intervenient stroške intervencije sam, sklepa pisec, da sam trpi tudi stroške pravde, ki bi jo nadaljeval, ko je zadruga „odstopila“ od pravedanja. Brez ozira na § 120 cpp je po besedilu § 18 dvomljivo, ali je tako nadaljevanje sploh mogoče; če je, trpi stroške pač tista stranka, ki zgubi „nadaljevano“ pravdo. — Str. 106. Dvomljiva je trditev, da posebno pooblastilo, danó članu upravnega odbora, ne preстане s prestankom članstva v upravnem odboru; v dvomu bo prav nasprotno bolj ustrezalo položaju. — Str. 132. Ne bi dejal, da se lahko pooblaste organi zadruge s pravili, da skličejo skupščino drugam kot na sedež zadruge. Zakon pravi povsem določno, da mora biti drugi kraj določen v pravilih samih. Tako je tudi prav, sicer bi sklicatelj lahko nalašč izbral kraj, kamor težko pridejo njegovi nasprotniki. — Str. 157. § 38, odst. 10. „Poništenje po zvaničnoj dužnosti vrši se u vanparničnom postupku, bez držanja ročišta, izvodjenja dokaza itd.“ Kaj pa § 2, št.

² Ali so mogoči stvarni vložki, zakon ne pove. Pisec trdi, da ne (str. 48, 50, 59). Meni se njegovi razlogi ne zde prepričevalni.

5 np.? — Str. 160. Pisec trdi, da se pristopna izjava ne more dati po pooblaščenju, ker treba v nji potrditi, da so prijavitelcu znana pravila, zlasti določbe o jamstvu; zato si tudi zakoniti zastopnik ne more postaviti pooblaščenca. Ali pa ne potrjuje zak. zastopnik za zastopanca prav tudi, da ta pozna pravila? Pač preozkosrčno. — Str. 176. V zvezi s § 45, odst. 4, sklepa pisec, da ne velja po sodišču dana odpoved poslovnega deleža ali članstva, če zadruga prestane v tistem letu, v katerem je taka odpoved dana. To ne bo vedno res. Po sodišču se more dati odpoved šele, če upravni odbor ni reagiral na zadružnikovo neposredno odpoved. Učinek sodne odpovedi se bo torej časovno ravnal po prvotni odpovedi. Če je bila ta pravilno, pa brezuspešno dana n. pr. v poslovnem letu 1938., sodna v l. 1939., prestanek zadruga v l. 1939. ne zadene zadružnika. — Str. 191. Ker je zadruga trgovec, bo prišlo zanjo kot subsidiarni pravni vir za zadružnim in trgovskim zakonom, pa pred občin državljskim pravom v pošteb trg. običajno pravo, kjer to določa trg. zakon. — Str. 194. Napačna je trditev, da bi smela zadruga po § 53/2, povračilo odškodnine od neposrednega storilca terjati le, če je odškodnino plačala na temelju izvršljive sodne odločbe. Zakaj dve pravdi, kjer bi zadostovala ena? — Str. 211. Pravilna je trditev, da odobritev letnih sklepnih računov še ne pomeni razrešnice, dvomljivo pa je, da to velja tudi obratno; da je mogoča razrešnica brez odobritve letnih sklepnih računov. Dejal bi, da ni. — Str. 224. Pisec očita zakonu pomoto v § 67/2, ki določa, da se v likvidacijski bilanci zneski vrednosti poslovnih deležev, rezervnega fonda in drugih fondov ne vpisujejo v pasiva, dasi so pasiva in se brez njihovega vpisa ne vidi pravo imovinsko stanje zadruga. „Važnost ovog bilansa je isto tako velika kao i svakog godišnjeg bilansa. Zbog toga i on se mora sastaviti kao i svaki drugi bilans.“ Sklep je napačen, ker je namen likvidacijske bilance popolnoma različen od namena letne bilance. Postavka rezervnega fonda n. pr. vendar stvarno ne pomeni, da dolguje zadruga ta znesek komu drugemu — izjema pri socialnih fondih v korist uslužbencem — ampak le, da se toliki znesek ne sme za združnike porabiti kot poslovni prebitki. V likvidaciji pa služi vrednost rezervnega fonda, če treba, poplačilu dolgov. Ali bo komu palo v glavo, da bo predlagal uvedbo stečaja, ker so pasiva v številski rezervni fond večja od aktiv? Ali se bo uvedel stečaj, če imovina zadostuje za poplačilo dolgov, ne pa, za temi, za izplačilo vrednosti poslovnih deležev? Pravilno je pisec stvar predočil na str. 231, 246 in pri § 78. — Str. 230. Zakon določa v § 69/1, da se zneski, potrebni za poplačilo znanih, pa ne prijavljenih, še nedospelih, spornih ali pogojnih terjatev polože pri reg. sodišču. V odst. 2 in 3 določa, da se nato izplača vrednost deležev bivših zadružnikov in za njimi vrednost deležev sedanjih zadružnikov. Odst. 5 pa določa, da se zneski, ki se ne bi dvignili do konca likvidacije, položijo pri reg. sodišču; če se ne pobero v dveh letih, jih sodišče izroči revizijski zvezi itd. Pisec sklepa iz teh določb, da s potekom dveh let ugasnejo zahtevki oseb, za katere so se zneski položili in izrečno omenja tudi zahtevke upnikov iz odst. 1. To ne bo prav. Predvsem zakon sam loči upnike od zadružnikov. Za terjatve prvih določa položitev pri sodišču posebej v 1. odstavku; iz tega sledi, da se določba odst. 5 tiče samo terjatev zadružnikov. Dalje odst. 5 ne govori naravnost ne o zastaranju — tako pisec — ne o prekluziji ali zamolčanju, ampak določa le, da naj revizijska zveza denar porabi po § 70. Ta pa določa v 2. odstavku, da predpisi za porabo likvidacijskega prebitka veljajo tudi za imovino, položeno pri sodišču, če je upravičenci ne pobero pred zastaranjem. Jasen zakon res ni. Vendar menim, da zadružni zakon ni hotel urediti „zastaranje“ terjatev zoper

zadruge, ki sploh ne izvirajo iz združnega razmerja, in da se to dovolj jasno vidi prav iz § 69, odst. 1. Zneski za te terjatve se torej tudi po preteku dveh let po koncu likvidacije ne izroče revizijski zvezi, ampak ostanejo pri sodišču upnikom na razpolago po predpisih o sodnih poglih. Vprašalo bi se le, ali potem zapadejo po teh predpisih ali pa se izroče rev. zvezi. Slednje bi se morda dalo zagovarjati, ko je zakon sicer nejasen, vendar pa vsekakor favorizuje zadruge. Mnogih podrobnosti, ki so v zvezi s §§ 69 in 70, tu ne gre razpravljati, tem manj, ker jih tudi pisec ne omenja. — Str. 237. Zdi se, da pisec bistva spojitve — *successio per universitatem* — ne pojmuje pravilno, dasi potem pravilno tolmači posamezne določbe, deloma v nasprotju s svojimi splošnimi izvajanji. — Str. 259. Pisec vidi nasprotje med § 75, odst. 7., in § 88 in trdi, da velja § 88 samo, kadar se stečaj ne uvede ali odpravi, ker je samo en upnik, ne pa tudi, ker imovina ni zadostna za pokritje stroškov stečajnega postopanja. Zakon se res ne izraža jasno, kajti po § 77 se stečaj ne uvede ali se odpravi, če niti z ozirom na jamstvene zaveze združnikov ni pričakovati pokritja omejenih stroškov, § 88 pa govori o nezadostni stečajni masi. Drugo ni točno rečeno, mišljeno je isto, kar v § 77. Če niti iz jamstvenih zavez ni pričakovati pokritja stroškov, se stečaj ne uvede ali odpravi, izvede pa se postopek po §§ 79 do 87. Nasprotja torej ni. — Iz sicer dobro obdelanega poglavja o reviziji bi omenil samo trditev (str. 284), da revizija obsega samo poslovanje po poslednji reviziji, le „superrevizija“ lahko tudi že pregledano poslovanje. To je pretesno. Posli se z revizijami ne prekinjajo, temveč teko naprej; pri prihodnji reviziji se lahko pokaže, da prej neopažena napaka sega nazaj ali da je vsaj v zvezi s prejšnjim poslovanjem, ki samo zase morda ni bilo napačno. Pojma „superrevizije“ zakon ne pozna; najbrže misli pisec na izredne revizije, ki seveda lahko izrečno obsegajo več razdobij.

V vsakem novem zakonu se pojavljajo številni dvomi; pri združnem zakonu jih je tem več, ker je bil v zadnjih trenutkih pred sprejemom na mnogih mestih tako globoko spremenjen. Zato navedene pripombe knjigi ne zmanjšujejo pomena in uporabnosti, namen jim je le, opozoriti prakso na dvome in pripomoči, da bo nova izdaja knjige, ki pride gotovo kmalu, čim boljša.

Milan Škerlj.

Perić P. Ilija: Uredba sa zakonskom snagom o legitimacijama (poslovnim knjižicama) radnika i nameštenika i propisi za njeno izvršenje. Beograd, 1938. Str. 174, cena 30— din.

Knjižica obsega novo uredbo o poslovnih knjižicah z dne 24. marca 1938, ki je za vse službojemce enotno uredila vprašanje poslovnih knjižic in s tem ukinila dosedanje partikularne ali posebne določbe (pri nas določbe naredbe o gospodinjstkih poslih in viničarske uredbe, poleg tega tudi § 120 zakona o zaščiti delavcev in §§ 307 do 311 ob. z.) ter pravilnik k tej uredbi z dne 14. julija 1938 in pa navodila z dne 14. oktobra 1938. Pisec je opremil navedene pravne vire z izčrpnim komentarjem in nekaterimi stranskimi viri, na koncu pa je pridejal še zgoščena lastna pojasnila novih ureditev, tako n. pr. o tem, kdo izdaja poslovne knjižice, o nje izpolnjevanju itd.

Pisec se v svojem komentarju bavi vestno s številnimi vprašanji, ki jih je uredba povzročila posebno z ozirom na dosedanje ureditev. Tako obravnava zanimivo vprašanje, kakšen vpliv ima nova uredba na kratko pred njo izdani pravilnik o izdajanju mornarskih knjižic in meni (str. 15), da ga je uredba derogirala (nasprotno mnenje v moji razpravi „Poslovne knjižice“, Organizator, 1938, 86); vsekakor pa je derogirano, dasi ne izrečno, prav tako nedavno izdano navodilo o pri-

bavljanju poslovnih knjižic pomožnega osebja z dne 31. januarja 1938 (Sl. Nov. 27/X), ki pa ni omenjeno. Dotika se tudi vprašanja (str. 27), ali ima službodavec pravico, zadržati poslovno knjižico; pravilno ugotavlja, da rabi službodavec knjižico samo ob vstopu službojemnika v službo, ko jo vpogleda in izvrši v njo potrebne vpise, dočim jo rabi službojemalec nepretrgoma, n. pr. za izkaz pri ustanovah socialnega zavarovanja in tudi kot splošno legitimacijsko listino. Uredba poleg te splošne ustanovitve funkcije poslovne knjižice ne rešuje izrečno vprašanja, ali mora biti med trajanjem službenega razmerja shranjena pri službodavcu, dočim je nasprotno obrtni zakon v § 309, ki ga je ravno ta uredba ukinila, določal nasprotno, namreč da mora biti poslovna knjižica shranjena pri službodavcu. Če torej grozi uredba vsakomur (t. e. čl. 15), ki knjižico neupravičeno zadržuje, s kaznijo, poleg tega pa določa (4. odst. čl. 9), da mora službodavec vrniti knjižico službojemniku najdalj v 24 urah po razvezi službenega razmerja, s tem še ne ustanavlja, da bi se morala knjižica med trajanjem službenega razmerja nahajati pri službodavcu. Zato piševo mnenje, da „je ostavljeno praksi, da ga ona reši na harmoničan način, t. j. u skladu sa pravilno shvačenim interesima radništva i poslodavca koji imaju interesa da ih radništvo — sa poslovnom knjižicom u ruci — ne napušta trenutno i bez odkaznog roka“ po m. m. ni pravilno, ker po sprememljenem pravnem stanju in funkciji poslovne knjižice ta listina nikakor nima namena, da bi služila službodavcu kot sredstvo, da zadržuje službojemnika v službi. Tudi se ne morem strinjati s piščevim mnenjem, da so dolžni — poleg vpisov v poslovno knjižico — dati službojemnikom spričevalo o njihovi službi samo po § 121 zakona o zaščiti delavcev, in sicer samo, kolikor ne vršijo „poslov višje vrste“ po 2. odst. § 5 tega zakona, ker so ostale določbe obrtnega zakona o spričevalu (§§ 249 in 250), ki dajejo tako delavcem, kakor tudi nameščencem pravico do spričevala, v veljavi tudi po uveljavljenju uredbe o poslovnih knjižicah, posebno, ko sta 2. in 5. odst. § 309 ob. z., ki ju je ta uredba ukinila, sama navajala na § 249 istega zak. Pravilno opozarja pisec na to (str. 65), da velja glede nameščencev po tej uredbi, ki jim daje posebno listino, namreč legitimacijo, poseben pojem nameščenca, namreč pojem nameščenca po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev.

Peričev komentar tega važnega, sedaj enotnega poglavja našega delovnega prava je skrbno in temeljito delo, ki ne dokazuje samo piščevih strokovnih odlik, marveč bo tudi izvrstno služilo praksi.

S. B.

Dr. Blagojević Borislav: Osnovi nauke o državljanstvu. Geca Kon, Beograd 1938. Str. 148.

Pisec je znan po svojih strokovnih delih iz področja civilnega materialnega in procesnega prava. V okviru problemov mednarodnega civilnega prava ga zanimajo tudi vprašanja, vezana z državljanstvom in stanjem pravnih subjektov. Obdelal jih je v razpravah, priobčenih v Arhivu za pravne i društvene nauke, Mjesečniku in Pravosudju. To ga je napotilo, da je napisal sistem našega pozitivnega prava o državljanstvu pod gornjim naslovom. Upravičenost dela najbolj izpričuje dejstvo, da je ono prvo te vrste, čeprav je minilo že deset let, odkar smo dobili zakon o državljanstvu. Piščev namen je bil, kratko in jasno obdelati določbe zakona ter jih teoretično sistematsko presvetliti v luči njegovih vodilnih idej, da bi tako bil dobljen trden oslonec za odločanje primerov, glede katerih je praksa doslej kolebala. Da bi ta načela prišla do kar najbolj prijemljivega izraza, se je spustil

pisec pri orisu posameznih problemov našega pozitivnega prava o državljanstvu tudi v splošnejša teoretska razpravljanja ne samo pravne ter pravnoprimerjalne, temveč tudi obče sociološke odnosno pravno-sociološke narave. Prav ta prvina piščeve obdelave snovi posebno usposablja knjigo za priporočljiv učni pripomoček.

V uvodu obravnava pisec pojem državljanstva, važnost njegove ustanove, mesto vede o državljanstvu v sistematični klasifikaciji disciplin, pravno naravo državljanstva, njegovo dokazovanje ter končno podaja izvore našega prava o državljanstvu. Pravilen je piščev nazor, da spada veda o državljanstvu po svojem predmetu, ki je temeljna ustanova, enako važna za zasebno kakor za javno pravo, v okvir ustavnopravne vede. Knjiga je nato razdeljena na štiri dele. Prvi trije slede sistematiiki zakona o državljanstvu in se bavijo s pridobitvijo državljanstva, s prenehanjem državljanstva in s prvobitnim oblikovanjem jugoslovanskega državljanstva. Četrti del razpravlja o konfliktih in kolizijah državljanstva, ter posebno obravnava pravni položaj oseb brez državljanstva ter oseb z več državljanstvi. To je logični zaključek dela, ki ilustrativno kaže pomen državljanstva za posameznikov pravni položaj. Medtem ko piscu sama snov prvega in drugega dela ni mogla zadati posebnih težav, saj ima zakon jasne in odrejene določbe in je za njih razumevanje na razpolago še komentar dr. Pirkmajerja, kateremu gre prav poseben pomen zaradi dejstva, da sta komentator in tvorec osnutka zakona o državljanstvu ista oseba, je zahteval tretji in četrti del mnogo truda. Posebno v tretjem delu, kjer je bilo treba prikazati sistematično številne, vprašanja državljanstva tičeče se odredbe mirovnihi in drugih mednarodnih pogodb, je prišla piščeva erudicija in temeljitost do popolne veljave.

Nočem kakor koli manjšati nesporno vrednost prikazanega dela, vendar mislim, da je prav, če opozorim na nekaj podrobnosti. Na str. 25 in 26 uporablja pisec *promiscue* izraza pozakonjenje (legitimacija) in prirodjenje. Ne morem presoditi, ali to jezikovno ustreza srbskemu izrazoslovju. Vendar v obravnavani materiji ta raba nikakor ni srečna, ko uporablja zakon izraz „prirodjenje“ za pojem naturalizacije, ki je svojstven način pridobivanja državljanstva, popolnoma različen od načina pridobivanja s pomočjo legitimacije. Na str. 26 pisec potem sam zoperstavlja oba načina pridobivanja glede na njih obseg, tako da se na isti strani enkrat uporablja izraz „prirodjenje“ za pozakonjenje, drugič za naturalizacijo. To jasnosti pojmov pri čitatelju, ki snovi še ne pozna, gotovo ne more biti v prid. Na isti strani se mi zdi tudi slabo oblikovan sledeči stavek: „... pozakonjenje mora biti učinjeno od oba roditelja bilo samo od oca, jer inače, t. j. ako je ono učinjeno samo od majke, ono neće uticati na državljanstvo pozakonjenog lica: ono zadržava državljanstvo matere“. Menim, da bi bil ta stavek lahko izostal, ker ne pove ničesar. Zakaj pravno pomembno je samo, ali je pozakonitev nastala po naših v poštev prihajajočih partikularnih pravnih predpisih in ali je nezakonski oče naš državljan. Če sta ti dve dejstvi podani (saj je legitimacija tudi samo dejstvo, učinek, ki avtomatično nastopi na osnovi norme objektivnega prava, če so izpolnjeni za to potrebni pogoji), potem se smatra do slej nezakonsko dete našega državljana in tuje državljanke za našega državljana od dne rojstva, če je mlajše od 21. leta (§ 8). Na str. 45 imenuje pisec prehodno odredbo § 58 z. o drž. „nepozitiven“ predpis, ker ni več izvedljiva odnosno ker je danes že brezpredmetna. S tem izrazom se ne strinjam, kajti pozitivnost in uporabljivost sta dve popolnoma različni kakovosti pravnega predpisa. Nr. str. 45 in 46 uporablja pisec izraz „banovina“, ki je teritorialni pojem mesto pravilnega iz-

raza za oblastvo odn. oblastvenega organa, ki bi bil banska uprava odn. ban. Na str. 47, 76 in 81 proglašajo pisec odredbe čl. 35, 54, 56, odst. 1 in 58, odst. 1 uredbe ministrstva notranjih poslov za izvajanje zakona o državljanstvu z dne 28. decembra 1928 za nezakonite, češ da pomenijo po svoji vsebini prekoračenje zakonske pooblastitve, dane v § 63 z. o drž. Te trditve se mi zde z ozirom na ohlapnost pooblastila („Pooblašča se minister notranjih poslov, da z uredbo predpisuje bližje odredbe za izvajanje tega zakona“) precej tvegane in bi osebno ne delil piščevega naziranja glede nezakonitosti čl. 35 in 54 uredbe. Zakaj pisec navaja na str. 76 čl. 58, odst. 1 uredbe, ne razumem, mogoče gre za tiskovno napako, kajti zveze med to določbo in piščevimi izvajanjem ni. Vsekakor tej odredbi ni mogoče očitati nezakonitost, saj samo razlaga prvo izjemo načelne norme § 29 zakona o državljanstvu, dočim razpravlja pisec v besedilu o drugi izjemi, ki jo ta norma še predvideva. Najbolj tehten je ugovor proti zakonitosti odst. 1, čl. 56 uredbe. Vendar je jasno, da je ta odločba samo hotela popraviti, odnosno točneje odrediti normo § 29 zakona o državljanstvu, ki je gotovo po pomoti ohranila tako široko dikcijo, kar že kaže analogija po § 10 istega zakona. Končno to tudi ni osamljen primer v odnosu zakona in njegove izvedbene uredbe. Omembe vredna je piščeva teza na str. 85, da je treba razumeti pod civilno službo tuje države v smislu § 32 z. o drž. ne samo državno službo v striktnem pomenu besede, temveč tudi vsako opravljanje javnih funkcij v okviru raznih samoupravnih oblastev, organiziranih v tuji državi. Interesantna je tudi piščeva razlaga (str. 37) izraza „brakom vezana žena“, uporabljenega v avtentičnem zakonskem besedilu. On pravi, da je mišljen „punovažno dejstvujuči brak“, da ta izraz zato ne obsega ločitve zakona od mize in postelje. Pisec ta svoj nazor opira na nasprotni argument iz § 43 z. o drž. Vprašanje je, če je taka razlaga nujna, če ni predpis § 43 specialen. V tem primeru njegov smisel ne bi bil prosto raztegljiv na druge primere, kjer zakon govori o „brakom vezani ženi“ kot n. pr. v § 12. Izvedbena uredba ima na več krajih opravka s tem pojmom in dosledno uporablja značilni besedni obrat „udata odn. o s. o. brakom vezana žena.“ Nesporna piščeva zasluga je, da je te probleme obeležil, kajti niso samo teoretično zanimivi, temveč tudi praktično važni, zato sem jih tudi omenil. Brez dvoma bi bili prišli piščevi vidiki do še večje veljave, če bi jih bil mogel podpreti bodisi s pritrilnimi ali odklonilnimi odločbami pristojnih oblastev. Končno bi bila knjiga še pridobila, če bi bil pisec na koncu podal kratek pregled domače literature, ki se bavi z vprašanji o državljanstvu in če bi morebiti še naštel kakšna važnejša tujejezična splošna dela o pravni ustanovi državljanstva. To so obenem edine opombe, ki jih je mogoče pristaviti temu lepemu in uspelemu delu.

Dr. Gorazd Kušej.

Dr. Torggler Karl: *Stadtrecht und Stadtgericht in Klagenfurt. Beiträge zur Geschichte des Verfassungsrechtes in den oesterreichischen Alpenländern.* Kommissionsverlag Ferd.-v. Kleinmayer, Klagenfurt, 1937. Strani 128.

Ni, da bi šele poudarjal važnost te knjige za naš Slovence. Saj je okolica Celovca zibelka prve slovenske države, pa od postanka in propasti le-te do konca srednjega veka tako bore malo vemo iz njene pravne zgodovine. Tudi naznanjena knjiga za vprav omenjeno dobo ne prinaša mnogo novega, pač pa za dobo od početka novega veka pa do konca 18. stoletja. Pisec dela ni novinec v pravni zgodovini. Po poklicu odvetnik v Inomestu, se je povzpел že po svojih predelih do znamenitega pravnozgodovinskega raziskovalca. Seveda mu je Celovec nudil prav lepih virov v svojih arhivih, ki jih je pa še izpopolnil

tudi po dunajskih in deloma graških. Kakor kaže podnaslov te monografije, je šlo pisatelju v glavnem za prikaz procesualnega prava. Vprav s te strani pa je stvar zelo težavna, ker treba črpati iz praktičnih primerov in iz njih najti pravilno prečiščeno sintezo. Recepcija rimskopravnega procesa pa obče pravo se borita zoper nemškopravni proces še vedno, četudi gre za čas po l. 1533. pa do dobe Jožefa II. Značilno je, da je ostalo dolgo časa omenjene dobe pri dvojnem tipu: Mestna pravda (Stadtrecht) je eksistirala poleg mestnega sodišča (Stadtgericht). Prva, mestna pravda, starejši tip, je poslovala za meščane kot take, vendar je moral biti punctum višji od 10 fl po vrednosti. Drugo, mestno sodišče je bilo sprva kazensko sodišče, pa se je udeještovalo sčasoma tudi kot splošno sodišče za tujce. Ker se je pa vprav po tej strani odlikovalo po okretnejšem in bistrejšem poslovanju, so se še drugi prebivalci Celovca razen meščanov zatekali k njemu, zlasti spričo dejstva, da je bilo itak enako zasедeno kot mestna pravda (mestni sodnik z nekaterimi člani mestnega sveta). Leta 1680. je mestna pravda sploh prenehala poslovati. Instance so bile poslej — magistrat — svetniki — vlada notranje Avstrije. Torggler polaga največjo važnost na to, kako se je proces začel, vršil, končal, kako se je prisojeni zahtevek izterjal; rimskopravni vplivi na proces so bili neznatni. Tudi pravna pot po pritožbi in stečajni postopek se obravnavata. Naj omenimo, da je tudi postopek glede posojilnih pisem s klavzulo o „Landschadenbund“ orisan. Vse to bo pravni zgodovinar, ki se hoče baviti z dokaznim postopkom naših mest (gl. spis poročevalca o Brežicah iz skoraj iste dobe v ZZR XII.), primerjal, pa mu bo dobra pomoč za pravilno presojo. Torggler omenja tudi narodnostno stran; odklanja vplive „von slavischen Rechtsgedanken“ na sodni postopek v Celovcu, dasi priznava, da gre za obmejno mesto v jezikovno mešanem območju. To si razlaga tako, da so bili tudi Slovenci v Celovcu večji nemščine. Samo enkrat, v l. 1631. je našel zabeležbo, da se je toženec zagovarjal „windisch“. Navzliv tej konstataciji bi vendarle sodili, da se v tisti dobi morda le ni tako malo govorilo pred mestnim sodiščem v slovenskem jeziku. Saj tedaj ni bilo še nacionalizma v modernem smislu besede, niti ni bilo nekako „manj-vredno“, če se je govorilo slovenski. Saj so tudi fevdniki prisegali svojim gospodarjem v slovenskem jeziku, seveda, ker drugega jezika niso znali, in to v isti dobi in v isti okolici Celovca, tako škofu v Krku, pa še v Gradcu notranjeavstrijski vladi. Vsekakor pa si je stekel Torggler tudi za našo pravno zgodovino svojih zaslug, ko nam je odkril pravdno postopanje mesta, obdanega s slovenskimi prebivalci, za dobrih 250 let, ki ne bo v mnogem različno od mest na ostalem slovenskem ozemlju.

Dr. Metod Dolenc.

Hiršl Jakob: O dokazu u gradjanskim parnicama. Zagreb. Naklada dr. Vjekoslava Čopa, odvjetnika u Zagrebu 1939. Str. 444.

Naznanjeno delo je izmed redkih jugoslovanskih knjig, ki obravnava monografično v velikem obsegu snov iz civilnopravnega postopanja. Pozitivno pravo o dokazovanju si je izbral pisec, sodnik po poklicu, kakor pravi sam, zato, ker izpolnjuje dokazovanje največji del pravde in to tako časovno kakor tudi vsebinsko in ker je novi civilnopravdni postopnik vprav v materijo o dokazih vnesel pravecato revolucijo. Moderna načela o dokazovanju po novem postopniku da so naravnost v nasprotju z načeli stare legalitete (na odkdanjem hrvatsko-slavonskem področju). To vse da kaže dovolj, da je takšno delo bilo potrebno in to s stališča prakse kakor tudi teorije.

Knjiga je razdeljena na tri dele. Prvi obsega v dvanajstih poglavjih splošne določbe o dokazovanju, drugi v sedmih oprostivte odn. olaj-

šave od dokazne dolžnosti (?), tretji, najobširnejši, v šestih posamezna dokazila, v sedmem pa institut razodetne prisege, čeprav predstavlja v čl. 35 ucpp. urejena razodetna prisega civilnopravni zahtevki in ne posebne vrste dokazila v pravnem postopku. V dodatku se obravnavajo predpisi o zavarovanju dokazov, o sodiščih in sodnikih v dokaznem postopku in o pravnih sredstvih v tem.

Snov je obravnavana obširno in nudi zato več ali manj izčrpno obdelavo, tako da je po njej jasno, kaj je in kakšen bodi cilj dokazovanja. V tem pogledu bo knjiga vsekakor izpolnila piščevo pričakovanje. Pisana je živahno in se čita gladko. Nje posebnost, zlasti prvega dela, pa je, da so navzlic zunanji sistematični posamezna poglavja obdelana samo zase in kot posebne razprave razvrščene v enote višje vrste. To seveda razbija strogo sistematiko in nemoten prehod pri obravnavanju snovi iz enega poglavja v drugega, ima pa hujšo posledico, namreč precej pogosta, obširna in celo večkratna ponavljanja enih in istih razpravljanih (n. pr. § 369 cpp. na str. 22, 39, 51, 176 sl.; o indicij str. 30 sl., 62; o poizvedbah str. 51, 102, 108, o primerjanju rokopisov str. 207, 221, itd.) To se občuti tem bolj, ker jedratost in zgoščenost nista piščeva vzora. Ponavljanja pa vzbujajo često dvome, ker se dotična razlaganja ne navajajo vselej izčrpno in zato sem pa tam tudi ne točno. Pri tem je pisec navzlic obširnemu razpravljanju izpustil nekatere stvari, ki bi jih bilo omeniti, zlasti ko je knjiga zasnovana tako široko. Tako opozarja na str. 194 na predpise o overavljanju po pravnomomočnih pogodbah, a poleg § 407 cpp. ne omenja še § 289 np., ki je sedež te materije. Na str. 332 se govori o spiskih stalnih izvedencev, ki se vodijo na Dunaju, se omenja, da imamo pač uredbo iz l. 1932., kako se postavljajo izvedenci v prisilni dražbi, pripominja pa se obenem, da take uredbe za področje civilnega pravnega postopka še nimamo. Vendar pa prinaša na str. 354 pod črto opombo 326, v kateri se navajajo §§ 81, 82, 85, in 84 sp., ki govore o spiskih stalnih sodnih izvedencev in tolmačev pri naših sodiščih. Tu pa tam se je vtihotapilo v knjigo tudi nekaj naziranj, s katerimi se bo težko kdo strinjal. Na str. 13 se trdi, da kršitve zabrane novot po prizivnem sodišču ne utemeljujejo nobenega revizijskega razloga. Na str. 36, 100, da se more izvesti dokaz z izvedenci in ogledom, tudi če ni dokaznega predmeta, da za dokaz z listino običajno ni treba dokaznega sklepa (str. 57, 208). Netočna je trditev, da mora navesti sodišče v sodbi, katere dokaze je zavrnilo (str. 89), in da je v nekaterih primerih treba dokazni sklep utemeljiti (str. 93). To ne bo držalo, utemeljitev spada v sodbo, iz te se mora videti, zakaj ponujenih dokazov ni bilo treba izvesti. Stavek o tem, doklej gre pravica izbere pri alternativnih obligacijah, je tako nejasno stiliziran, da se ne izve, kaj je prav v konkretnem primeru. Sem bi bilo pritegniti še predpise izvršilnega prava (§ 17), ki urejajo to vprašanje. Izvajanja o zaslišavanju priprostih sospornikov kot prič in strank (str. 264) ne bodo povsem pravilna. Na str. 215, 255, 256 se govori o nepopolnem dokazu s trgovinskimi knjigami, dnevniki in sklepnimi listi mešetarjev. Z razliko popolnih in nepopolnih dokazov je cpp. pometa (§§ 391 in 368 cpp.). Če so te knjige in zapiski vodeni tako, kakor zahteva zakon, velja tudi glede njih svobodna dokazna ocena.

Navzlic vsemu temu je treba priznati, da se pisec v materiji dobro spozna in da jo podaja na ne malo mestih vprav nazorno. Njegova razgledanost po literaturi pa se omejuje, kakor se to pač opaža pri večini jugoslovanskih pravniških pisateljev, skoro brez izjeme na sistematična in eksegetična dela, a še ta ne vsa, dočim se razprave in članki po največ niti ne omenjajo. Mislim, da to ne more biti v prid razvoju domače literature. Za vsako pravno panogo, ki se izživlja tako

rekoč v praksi, je seveda zelo važna tudi judikatura. Te se poslužuje tudi pisec, a le dunajske, dočim domače ne navaja. Prav tako se po nepotrebnem sklicuje in navaja mnenja in izreke nekdanjega dunajskega pravosodnega ministrstva. Kar je bilo tega dobrega, je prešlo že davno v literaturo in judikaturu in dobilo tamkaj konkretnější, utemeljenejši izraz. Omeniti pa treba, da tudi to ni posebnost samo našega pisca, ampak skoro splošnost naših piscev sploh. Kdor hoče pokazati, da piše s širšim obzorjem in bolj poglobljeno, se poslužuje takih tujih virov, ki se niti v tujini ne smatrajo več za take, na domače, ki jih je tudi nekaj, pa pozablja.

Dasi knjiga ne prinaša novih razkritij, jo je treba vendarle pozdraviti in priporočiti. Že zato, ker obravnavna na široko zelo važno in obširno snov iz civilnopravnega postopanja iz enotnega vidika in ker nudi s tem vpogled v bistvo našega dokaznega postopka, ki je v mnogih predelih naše države res naravnost nasproten poprej veljavnemu. Zato želim, da bi se s knjigo seznanili vsi, ki imajo kakor koli posla s civilno pravdo.

Dr. Rudolf Sajovic.

Dr. Holzmann Hugo: Unifiziertes Handelsgesetzbuch im Königreich Jugoslavien. Samozaložba. Zagreb 1938. Str. 251; broš., cena din 100.

Že drugi nemški prevod našega novega trgovinskega zakona, ki mu je prevajalec dodal kratek predgovor in kratko stvarno kazalo. V predgovoru razvitim mislim ne bi mogel povsem pritrditi, prevod sam pa žal prav tako malo ustreza nekoliko večjim zahtevam kakor prevod Dorothe v. Ehrenwalla (gl. „Pravnik“ 1938, str. 234). Z izvirnikom v roki sem pregledal 86 paragrafov. Samo za 3 se da reči, da je prevod brezhiben, za 54, da je smisel zadet, prevod pa premalo spreten; za 28 treba reči, da so v prevodu manjše netočnosti, v 21 paragrafih je zgrešen smisel ali pa so v njih hujše, včasih prav hude napake (§§ 105, 111, 116, 141, 151, 185, 195, 231, 261, 276, 311, 361, 386, 401, 451, 451, 461, 467, 472, 486, 496). Terminologija je vobče bolj dosledna kot v omenjenem prejšnjem prevodu, povsem dosledna ali zadeta pa tudi ni. „Zanimanje“ je „Beruf“, „Stand“ in „Beschäftigung“; „u vidu privrednog zanimanja“ je različno prevedeno v § 1 in § 76; „stvarni vložki“ so prav „Sacheinlagen“, v § 191 pa „Sachwerte“; „udruženje za revizije“ je prav „Revisionsvereinigung“ v § 309, na drugem mestu pa „Treuhandgesellschaft“; „važi“ ali „vredi“ redno „kann angesehen werden“ mesto „gilt“ (fikcija, ne pa prosta domneva); „odgovornost“ nekajkrat „Verantwortung“ mesto „Haftung“; zamenjano je „prevremeno“ s „privremeno“ in „povremeno“; „uprava“ je „Verwaltung“, „Vorstand“ in „Vervaltungsausschuss“; vrste nadzornih ustanov niso povsod strogo ločene; „Osobene koristi“ so „persönliche Vorteile“ mesto „besondere Vorteile“; „sporedna povremena nenovčana davanja“ naj bodo „kleinere provisorische“ — ali „zeitweise-Leistungen, die nicht in Geld bestehen“. V tretje gre rado, kakšen bo prihodnji prevod, če ga učakamo?

M. Škerlj.

Timoškin Vladimir: Nužna odbrana. Sarajevo 1939. Štamparija „Bosanska pošta“. Str. 66.

Pisatelj te knjižice je sekretar vrhovnega sodišča v Sarajevu, torej že po svoji službi v stalnem stiku s praktičnim pravosodstvom v najvišji instanci; zanima ga pa posebno kazensko pravo. Plodovi tega njegovega zanimanja sta — poleg manjših razprav — že dve od njega izdani zbirki sodnih odločb. V pričujočem novem, samostojno izdanem delu ga vidimo zopet kot marljivega opazovalca, kako se vrši pravosodstvo najvišjih instanc glede vprašanja, ki ga smemo šteti za eno izmed najvažnejših v kazenski praksi. Posebna prednost dela je logična

razčlenitev podvprašanj, dalje upoštevanje spornih rešitev podvprašanj v jugoslovanski književnosti, slednjič kritična motritev teh rešitev in njih primerjanje z judikati naših najvišjih sodišč. Zeleli bi pač izčrpnosti pri uporabi judikatov, ki bi bila pač dosegljiva, saj slovenščina jugoslovanskemu pravniku ne more biti ovira. Judikati, ki so v Odločbah našega Slov. Pr. tiskani (gl. n. pr. št. 193, 237) niso niti omenjeni. Tudi pogrešamo omembe nekoliko razprav, ki bi bile dobre opore za oceno pisateljevih trditev, n. pr. glede oblike sodbe v primerih, če zakon odreja, da „storilca ni kaznovati“. Na drugi strani pa odobravamo, da se je pisatelj v svoji de lege lata pisani brošuri čisto oprostil sicer tako priljubljenega navajanja citatov iz razprav ali knjig tujcev. Naš sodnik, branilec, pooblaščenec mora znati večče razložiti naše pravo, zraslo iz naših prilik, za naše potrebe. Tujemu pravu vsa čast, ampak ono ne sme biti podlaga za tolmačenja naših norm, razen, če se vidi iz materialij k zakonu, da je naš zakonodavec namenoma posnemal tuje pravo. Brošuro toplo priporočamo praksi, pa tudi vsem, ki se hočejo seznaniti z obravnavanimi, precej zamotanimi problemi silobrana.

Dr. Metod Dolenc.

Spomenica IX. glavne skupščine kongresa pravnikov Kraljevine Jugoslavije v Rogaški Slatini in Mariboru od 25. do 27. septembra 1939. Uredil Fran Orožen. Ljubljana. Izdal Stalni odbor kongresa. 1939. Str. 207. Cena 45 din.

Tri tedne pred nameravanim letošnjim kongresom je izšla običajna Spomenica. V knjigi so opisane po kratkem predgovoru priprave za kongres, na kar je priobčen članek „Velik pomen Slovenske štajerske za našo pravno zgodovino.“ Nato se vrste referati, ki so bili pripravljani za letošnjo skupščino. Na temo „O potrebi reforme davčnega in taksnega prava so napisali referate dr. Dušan Jovanović—Jolić, dr. Zlatko Herkov in dr. Viljem Krejči. O „Reformi predpisov o odgovornosti udeležencev pri kaznivih dejanjih, ki se preganjajo na predlog ali na zasebno tožbo“ sta podala referata dr. Ivan Andres in dr. Luka Kravina. O „Razširitvi upravno-sodne zaščite“ so poslali referate dr. Ivo Krbek, dr. Anton Kržišnik in Bogdan Majstorović. O civilnopravni temi „Zakonita ureditev obročnih poslov“ sta napisala referata dr. Vladoje Rižnar in dr. Juri Štepihar.

Letošnja skupščina je odložena, jugoslovanski pravniki pa imajo možnost, h gornjim referatom izjaviti še pred skupščino kritične misli. Na ta način bi bilo delo v sekcijah pripravljeno, kakor še nikoli ni bilo.

Annuario di diritto comparato e di Studi Legislativi, XIV, fasc. 4. Vsebinska: Vallindas P., L'evoluzione dottrinale intorno al problema dell'interpretazione delle convenzioni internazionali di diritto privato e di diritto internazionale privato. — Van Houtte J., Del Marmol Ch., Synthèse de la littérature juridique belge. *Années 1936—1939.* — Sommari di Legislazione internazionale: Anni 1936—1937.

Dr. Bajič S.: O štrajku sa zauzimanjem fabrika. Pos. odtis iz Arhiva, LV, 5—6.

Dr. Dolenc Metod: Boža Marković — pokretač institucije uslovne osude. Posebni odtis iz Arhiva, LV, 5—6.

Dr. Kulaš J.: Problem pravnih lekova u krivičnom pravu. Beograd. 1939. Str. 222. Cena 20 din.

Maklecov A.: Statika i dinamika u tipologiji zločinaca. Pos. odtis iz Arhiva, LV, 5—6.

Dr. Matijević Ivo — dr. Čulinović Ferdo: Komentar zakona o izvršenju i obezbeđenju. IV. knjiga, 4, §§ 104 do 122. Štamparija Svetlost. Beograd. 1939. Str. 1567—1646.

Dr. Škerlj M.: Da li je osnovan naziv Društvo sa ograničenom odgovornošću? Pos. odtis iz Arhiva LV. 5—6.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv LVI, 1—2: Struve P.: Problemi prava i moći kao sociološki problemi. Škerlj M.: Poništavanje odluka skupština po Zakonu o privrednim zadrugama. Troicki S.: Pravni položaj Ruske crkve u Jugoslaviji. Milovanović M.: Naše zakonodavstvo sa sudskomedicinskog stanovišta. Djordjević J.: Šta je federalna država. Vasiljević T.: Uračunavanje pritvora i istražnog zaptvora u novčanu kaznu. Pantelić D.: Privatno-pravni položaj grobova i nagrobni spomenici. Marković T.: Privredne krize u modernoj ekonomiji. Kulaš J.: Reforma krivičnog sudskog postupka u Nemačkoj. Novaković M.: Tri haške presude. — **Branic 7—8:** Ivković D.: Jedno poravnanje iz doba slabe pismenosti. Antonović M.: Moro — Djaferi. Subotić S.: Objekat dela iz § 282 Kz. Mitrović A.: Kad će sud doneti presudu zbog izostanka tuženika s prvog ročišta? — **Mjesečnik 7—8:** Krbek I.: Državni nadzor nad samoupravom. Muha M.: Neki netočno shvaćeni propisi građanskog parničnoga postupka. Janjanin P.: Nekoliko riječi o uredbi o likvidaciji zemljoradničkih dugova. Rukavina B.: Kako se odnosi sudsko poravnanje prema djelomičnoj osudi. Digović P.: Osobe i subjekti međunarodnoga prava. Milić M.: Prestanak članstva u zadrugi po zakonu o privrednim zadrugama. Frey I.: Značaj priznanja država u međunarodnom pravu. Lovrić E.: Dr. Juraj Ščetinec. Lovrić E.: Jos. Pobor. — **Mjesečnik 9:** Andrassy J.: Državna reforma. Uredba o Bavinini Hrvatskoj. Trgovčević J.: Pojam i naplata prekovremenoga rada. Bački B.: Neki propisi uredbe o zaštiti zemljoradnika de le lata i de lege ferenda. Pedrin R.: Može li se izvan stečaja pobijati pogodovanje vjerovnika? Megler T.: O izmjenama i nadopunama pravila dozvoljenih društava onamo, da se ne dozvoljava društvenim članovima na glavnim skupštinama zastupati se i glasati po punomoćnicima, te o primjenama opć. gradj. zak. u javnim pravima. Brkić M.: O najmu broskoga osoblja. — **Policija 7—8:** Kulaš J.: Krivična odgovornost lekara i nadređikara. Petrović B.: Problem smrtno kazne. Kecojević S.: Stranačke zakletve po gradj. sud. postupku od 1865 god. i novom gradj. parničnom postupku. Džisalović R.: Da li je neplaćanje advokatskoj komori disciplinska krivica. Krmpotić F.: O pravilniku za izvršenje opštinskih budžeta. Devečerski Ž.: Neki slučajevi nasljedja na selu u vezi sa propisima taksenih zakona. Vuković G.: Izmena uredbe o ratnim invalidima. Gavrilović V.: Marksizam u praksi. — **Pravosudje 7—8:** Kann P.: Pravosudje u Estoniji. Kostić L.: Odnos krivične i disciplinske odgovornosti javnih službenika. Džisalović R.: Raspuštanje Narodne skupštine. Ljujić M.: O disciplinskom delu i disciplinskoj odgovornosti državnih službenika građanskog reda. Blagojević V.: Na osnovu sudskog rešenja koje je zadržato od izvršenja može se po § 323 tač. 1 Ip. tražiti izvršenje radi obezbedjenja. Berdović V.: Ko odlučuje o postavljanju upravitelja zajedničke stvari: većina suvlasnika ili sud? Hartman I.: Nešto o maličnom postupku. Lekić N.: Da li radniku sa mesečnom platom pripada nagrada za prekovremeni rad? Vuković M.: Jedna važna po vlastica Državne hipotekarne banke. Pavlović V.: Naši vojni sudovi. Grozdanović G.: Ubistvo iz § 167/1 Kriv. zak. Čubarovski J.: Jus novorum u zakonskom propisu § 394/4 Kp. Vujanac V.: Advokatski red u odnosu na uredbu o sudijama. Janković R.: Govor na skupštini Udruženja. Izveštaj Upravnog odbora šestoj godišnjoj skupštini Udruženja sudija Kraljevine Jugoslavije. Zapisnik sa VI godišnje skupštine Udruženja sudija Kraljevine Jugoslavije održane 18 juna 1939 godine.